

Norsk Tannpleierforening
Postboks 446 Sentrum, 0104 Oslo

Helse- og omsorgskomiteen

10.09.2026

Høringssvar fra Norsk Tannpleierforening til Meld. St. 11 (2025-2026) Helsepersonellplan 2040

Norsk Tannpleierforening (NTpF) er en profesjons- og fagforening for tannpleiere. NTpF arbeider for å ivareta tannpleierfaget samt lønns- og arbeidsvilkår for yrkesgruppen. Forebygging og helsefremmende arbeid er tannpleierens primæroppgave i tannhelsetjenesten og yrkesgruppen står i førstelinjen i og utenfor klinikk.

Norsk Tannpleierforening (NTpF) støtter hovedretningen i Helsepersonellplan 2040. Bedre bruk av tilgjengelig kompetanse, hensiktsmessig ansvars- og oppgavedeling og sterkere forebygging er nødvendig for å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester.

NTpF viser til vårt skriftlige innspill til Helse- og omsorgsdepartementet 19. desember 2025. Vårt hovedbudskap er fortsatt at forebygging må være en bærende strategi, at tannpleierens kompetanse må brukes bedre i både offentlig og privat tannhelsetjeneste, og at samhandling mellom tjenestene er nødvendig for å sikre kapasitet og likeverdige tjenester.

Den varslede tannhelsereformen skal gradvis utvide det offentlige ansvar og redusere sosiale, økonomiske og geografiske forskjeller. Dette vil kunne gi flere pasienter og endre behovet for personell og kompetanse. Helsepersonellplan 2040 omtaler likevel i liten grad hvordan tannhelsetjenesten skal omfattes av planens konkrete virkemidler.

NTpF ber helse- og omsorgskomiteen om å:

1. sikre at tannhelsetjenesten og tannpleierprofesjonen omfattes av oppfølgingen av Helsepersonellplan 2040, inkludert programmet for ansvars- og oppgavedeling
2. gjennomføre en særskilt vurdering av framtidig behov for tannpleiere, øke og spre utdanningskapasiteten og følge opp NTpFs forslag om klinisk videreutdanning for tannpleiere
3. sørge for at personellframskrivingene omfatter både offentlig og privat tannhelsetjeneste og synliggjør geografiske forskjeller, ubesatte stillinger og rekrutteringsutfordringer
4. styrke forebygging og tidlig innsats som en del av løsningen på personellutfordringene, og bruke tannpleierkompetansen mer systematisk i samarbeid med øvrige helse- og omsorgstjenester

Forebygging krever riktig personellsammensetning

Helsepersonellplan 2040 bygger på at framtidens utfordringer ikke kan løses gjennom økt bemanning alene. Forebygging, riktig personellsammensetning og bedre bruk av tilgjengelig kompetanse må derfor ses i sammenheng.

Sykdomsbildet i tannhelsetjenesten er i endring. Flere eldre beholder egne tenner og lever samtidig med kroniske sykdommer, omfattende legemiddelbruk og redusert evne til egenomsorg. Periodontitt

er utbredt, og blant yngre er syreskader en utfordring. Mange av disse tilstandene kan helt eller delvis forebygges.

Tjenesten er likevel fortsatt i stor grad organisert rundt behandling av sykdom som allerede har oppstått. Skal framtidig behandlings- og personellbehov reduseres, må forebygging og tidlig innsats få en mer styrende plass.

Tannpleiere er autorisert helsepersonell med selvstendig ansvar for egen yrkesutøvelse og kjernekompetanse innen diagnostikk, forebygging, helsefremming, behandling og oppfølging. Forebygging er derfor ikke bare viktig for den enkelte pasient. Det er også et personelltiltak som kan redusere sykdomsutvikling og framtidig behandlingsbehov.

Tannpleierkompetansen må brukes bedre

«Riktig kompetanse på riktig sted» må innebære at oppgaver legges til tannpleier når tannpleierens kompetanse er tilstrekkelig, mens tannlegens kompetanse brukes til oppgaver som krever den. En slik arbeidsdeling kan styrke det forebyggende tilbudet, gjøre tjenestene mer tilgjengelige og frigjøre kapasitet i tannhelseteamet uten at kvalitet eller pasientsikkerhet svekkes.

Tannpleierutdanningen er treårig, mens tannlegeutdanningen er femårig. Når oppgaver kan ivaretas forsvarlig av tannpleier, vil en større satsing på tannpleierutdanning kunne gi raskere tilgang på personell og bedre bruk av samfunnets utdanningsressurser.

Tannhelsetjenesten og tannpleierprofesjonen må derfor inkluderes i det nasjonale kvalitetsutviklingsprogrammet for ansvars- og oppgavedeling.

Utdanningskapasiteten må styrkes

Tannpleiere er en liten autorisert helsepersonellgruppe, og det utdannes et begrenset antall hvert år. NTpF erfarer at det allerede i dag er vanskelig å rekruttere tannpleiere flere steder i landet, særlig utenfor de største byene. Utlyste stillinger kan få få eller ingen kvalifiserte søkere og bli stående ubesatt.

Det er et paradoks at tjenesten mangler tannpleiere i flere deler av landet, samtidig som kvalifiserte søkere står uten studieplass. NTpF kjenner ikke til planer om å utvide utdanningskapasiteten i tråd med ambisjonene i tannhelsereformen og behovet for mer forebygging.

NTpF har tidligere anbefalt at det vurderes å omgjøre enkelte tannlegestudieplasser til tannpleierstudieplasser. Vi opprettholder denne anbefalingen. Det bør også vurderes å øke kapasiteten ved eksisterende tannpleierutdanninger og utvikle desentraliserte eller nye tilbud i deler av landet med vedvarende rekrutteringsutfordringer.

En eventuell utvidelse må følges av tilstrekkelig praksis-, klinikk- og veiledningskapasitet.

NTpF har også foreslått en modulbasert klinisk videreutdanning for tannpleiere på minimum 60 studiepoeng. Dette vil kunne styrke tannpleierens kliniske rolle og legge til rette for trygg oppgavedeling og bedre utnyttelse av kompetansen. Det vil gi økt kompetanse innen spesielle fagområder som for eksempel diabetes, kreft og geriatri.

Framskrivningene viser ikke hele bildet

Helsemod inkluderer tannpleiere og viser vekst i tilbudet av tannpleierårsverk fram mot 2040. Dette må ikke uten videre tolkes som at framtidens behov er dekket.

Framskrivningene bygger i stor grad på dagens organisering og bruk av tjenestene. Rent private tjenester uten offentlig refusjon eller avtale inngår ikke. Modellen fanger heller ikke fullt ut opp endringer som kan følge av tannhelsereformen, økt forebygging, ny oppgavedeling og tettere samarbeid med øvrige helse- og omsorgstjenester.

Nasjonale tall kan dessuten skjule betydelige geografiske forskjeller. En beregnet nasjonal vekst betyr ikke nødvendigvis at tannpleierkompetansen er tilgjengelig der pasientene og tjenestene trenger den.

Framtidige framskrivninger må derfor omfatte både offentlig og privat tannhelsetjeneste, synliggjøre regionale forskjeller og inkludere kunnskap om ubesatte stillinger, rekrutteringsproblemer og turnover. Beregningene må også ta høyde for konsekvensene av tannhelsereformen og vurdere behovet for tannleger og tannpleiere i sammenheng.

Samarbeid og samlet kapasitet

Forebygging skjer ikke bare på tannklinikken. Mange trenger støtte til å forstå helseinformasjon og ivareta egen oral helse. Dette gjelder særlig eldre, personer med kroniske sykdommer, personer med funksjonsnedsettelse og andre som har vanskeligheter med å ivareta egen oral helse.

Tannpleierkompetansen må brukes mer systematisk i samarbeid med hjemmetjenester, sykehjem, helsestasjoner, skolehelsetjenesten og andre kommunale tjenester. Det bør utvikles samarbeidsmodeller og stillinger som gir tannpleiere et tydelig ansvar for forebyggende og helsefremmende tannhelsearbeid på tvers av tjenestene.

En stor del tannpleiere arbeider i privat tannhelsetjeneste. Personellplanleggingen må derfor omfatte både offentlig og privat sektor. Finansieringsordninger og organisatoriske grenser må ikke hindre at tilgjengelig tannpleierkompetanse benyttes, eller føre til at pasienter mister kontinuiteten i oppfølgingen når de får nye rettigheter.

Tannhelsereformen må planlegges ut fra den samlede kapasiteten i tannhelsetjenesten.

Tannpleiere må være en del av løsningen

Tannpleiere har kompetanse som svarer direkte på flere av utfordringene Helsepersonellplan 2040 skal løse: forebygging og tidlig innsats, bedre oppgavedeling, effektiv kompetansebruk og tilgjengelige tjenester i hele landet.

Samtidig er tannpleiere en liten yrkesgruppe, det utdannes få, og flere deler av landet har allerede rekrutteringsutfordringer.

NTpF ber Stortinget sikre at tannhelsetjenesten og tannpleierkompetansen får en tydelig plass i gjennomføringen av Helsepersonellplan 2040, og at framtidig personellplanlegging og utdanningskapasitet bygger på reelle behov i hele landet og konsekvensene av tannhelsereformen.

Med vennlig hilsen

Norsk Tannpleierforening

Ann-Elin Ingebø, leder

Gry Jakhelln, fagansvarlig